

SDRUŽENÍ D: MENHIRY – METODICKÝ LIST

Hra Menhiry je součástí našeho adaptačního programu Na jednom prkně pro 3. nebo 6. třídy (v různých mutacích). Hra je vhodná pro děti od 3. tříd ZŠ až po dospělé. Hráči si v ní zkoušejí spolupráci ztíženou pravidly a časovou tísní. Musí najít způsoby, jak si pomáhat bez porušení pravidel, pochopit, že při spolupráci musím druhé neustále vnímat a respektovat je.

Hru je nutné doplnit reflexí, která dá žákům prostor uvědomit si, kdy se v průběhu hry cítili v bezpečí, kdy naopak ohroženě. Na základě společné diskuze lze odvodit pravidla platná pro spolupráci v týmu i ve třídě.

Zdroj hry: Canfield, J., Siccone, F.: Hry pro výchovu k odpovědnosti a sebedůvěře.

Vzdělávací činnost Sdružení D začala v roce 2000 a jejím hlavním pilířem jsou interaktivní prožitkové programy pro děti předškolního a školního věku a studenty středních škol. Programy jsou zaměřeny jak na oblast prevence rizikového chování, tak na oblast sociálního a osobnostního rozvoje a rozvoje čtenářské gramotnosti. V různých formách pracuje organizace i s pedagogy, v rámci interaktivních workshopů v různém rozsahu. Od roku 2012 provozuje Sdružení D také vlastní prostor – Dramacentrum – který eliminuje rušivé faktory školského prostředí, díky čemuž jsou programy Sdružení D efektivnější. Programy jsou realizovány také ve škole.

Pomůcky:

- Modely pětiúhelníků bez nápovědy – dle počtu skupin.
- Modely pětiúhelníků s nápovědou – dle počtu skupin.
- Rozstříhané modely pětiúhelníků – dle počtu žáků ve třídě – na každého hráče jeden (rozstříhaný) model (menhir).

Časová dotace hry:

- 30-45 minut.

Počet hráčů:

- Minimální počet – 2 skupiny po 3 hráčích, maximální počet v podstatě není nijak omezen.

Klíč ke hře:

Jeden správně poskládaný menhir se skládá z částí, které lze pracovně pojmenovat jako A, B, C a D. Každý dílek menhiru má jiný tvar. Klíč pro rozdělení menhirů do obálek je ten, že se pomíchají dílky v rámci skupiny. Nikdo tedy nemá potřebné části. Každá obálka bude obsahovat 4 dílky, ale jen 3 z toho budou správné, zato ten 4. bude z menhiru někoho jiného.

V jedné skupině bude tedy dělení dílků například následující:

Hráč 1: A, B, C, C.

Hráč 2: A, B, B, D.

Hráč 3: A, A, B, C.

Hráč 4: B, C, D, D.

Metodické pokyny I:

Třídu rozdělíme do skupin po 4–6 hráčích. Je vhodné skupiny trochu „namíchat“ – rozdělit obvyklé kamarády a propojit například dívky s chlapci, aby oproti sobě neměly „výhodu“.

Skupiny si sednou různě po místnosti do malých kroužků – na koberec nebo ke stolům.

Před každého hráče položíme obálku s rozstříhanými a dle pokynů rozdělenými dílky. Každá skupina dostane také model pětiúhelníku bez nápovědy – společný vzor pro stavbu menhiru. Do spuštění hry

nesmějí hráči obálky otevřít, otevíráme je až všichni společně. V tu dobu již nejsou povoleny žádné dotazy a musí se dodržovat pravidla – hra je spuštěna.

Zadání hráčům:

Každý hráč týmu musí sestavit pětiúhelníkový model menhiru. Úkol bude splněn, až budou postaveny všechny menhiry ve všech skupinách.

Pravidla: Nikdo si nesmí bez dovolení od nikoho nic brát, sám nesmí ani mimikou o nic žádat. Nesmí se mluvit ani domlouvat znakovou abecedou, zvuky apod.

Metodické pokyny II:

Pozorujeme hráče, kterým ze začátku bude dělat problém pochopit, o co ve hře jde a opakujeme jim pravidla: Nikdo nesmí mluvit, nikdo nesmí nikomu nic brát, ale vše ostatní je povoleno. Trvá mnohdy mnoho minut, než někdo ze třídy na řešení přijde, proto prosím, buďte trpěliví a stále jen opakujte pravidla.

Jakmile bude někdo mít postavený menhir, zvedne v tichosti ruku (pravidla stále platí, protože musíme poskládat všechny menhiry) a my zkontrolujeme, zda jde o správně postavený menhir. Pakliže ano, oznámíme třídě, že již máme jeden menhir postavený, ale že jich stále mnoho zbývá, načež zopakujeme pravidla.

Děti postupem času přijdou na to, že co není zakázáno, je povoleno a že mohou pomáhat ostatním, nabízet své dílky těm, kterým chybí, ukázat jim, jak má menhir vypadat, jít se podívat na postup k druhé skupině apod.

Možnosti nápovědy:

Ukázka modelu s narýsovanými dělicími čarami jednomu členovi z každé skupiny na 20 vteřin. Nebo krátký náhled k jiné skupině, která již na princip přišla a má postavený alespoň 1 menhir.

Reflexe hry:

Jaká byla hra? Jaké jste zažívali pocity? Co vás překvapilo, potěšilo, rozčilovalo...? Jaký je podle vás hlavní význam hry? Pojmenujme si pravidla, která šla ze hry vyvodit.

Příklady pravidel spolupráce:

Vnímejte jeden druhého (sledovat potřeby celku i své).

Buď otevřený ke spolupráci – empatie, důvěra, nesobeckost, citlivost při nabízení pomoci, podporování, povzbuzování, inspirování se.

Hledej a najdi si svou roli v týmu (někdy iniciovat, někdy následovat...).

Všímejte si úspěšného řešení – sleduj, co se „daří“.

Dělej věci, jak nejlíp umíš – soustředění, trpělivost, vytrvalost...

Odpovědnost za sebe, za tým, za výsledek.

Co se dá o těchto pravidlech říct? Jsou platná jen pro tuto hru? Které z těchto pravidel je důležité také pro to, abychom se ve třídě cítili bezpečně?

Příloha Metodického listu – model pětiúhelníku – menhiru:

